

TARINOITA HERRANSAAREN KARTANOSTA 2

RIIHEN HALTIJA (49)

Eno lämmittää saunaa, heittelee ohuita koivunkepakkoita kirkkaana ammottavaan tuleen, viheltelee. On pari päivää juhannukseen.

Vilkaisee sitten minuun kuin vaivihkaa. Huulille nousseen ohuen virneen lomasta kysyy, olenko koskaan kuullut juttua kartanon riihen haltijasta. Pudistan päätäni ja eno kertomaan.

Herransaaren kartanossa oli ennen tapana, että riihen lämmittäjä jäi yöksi riiheen vartioimaan tulta. Tämäkin jäi sitten yhtenä kertana, kohensi ja sekoitteli uunia, että palo kävisi hyvästi. Yö oli jo pitkällä ja lämmittäjä alkoi somasti väsyttämään. Pisti siihen uunin viereen oljille hetkeksi lepäämään ja kohta alkoivatkin silmät painua kiinni.

Ei sitten tiennyt oliko nukkunut vähän vai enemmänkin, mutta uunista hohkasi vielä valkeaa, kun hän näki oudon partapäisen ukon lyllertävän sisään ja asettuvan yksintein uunin eteen seisomaan. Pitkä se ei ollut, paremminkin lyhyen pätkä. Mutta siinä se mitään puhumatta hetken seiso, lämmitteli käsiään tulen loimussa ja lähti kohta samaa tietä kuin oli tullutkin.

Se oli kartanon haltija, eno tiesi. Sellaisia oli siihen aikaan. Niiden kanssa piti olla tarkkana, että eivät suuttuisi. Tämä taisi kyllä suuttua, kun myöhemmin riihet palloivat. Savuavilla raunioilla se huuteli: ”Huu, huu, huu.” Oliko sama vai ei, mutta ääni oli kuulemma pelottava.

Eno heittää taas uuden puun uuniin. Sanoo, että mennään, jätetään sauna tekeytymään. ■

Pekka Vartiainen

Kansanperinteen arkistosta löytyy lukuisia merkintöjä tietojen mukaan Jaalassa sijainneen Herransaaren kartanon riihitontusta.

 <https://urly.fi/1DcP>

 Anu Nuutinen

STORIES OF HERRANSAARI MANOR 2

GUARDIAN ELF OF THE DRYING BARN (49)

Uncle is heating up the sauna, chucks thin birch sticks into the brightly burning fire, whistling a little tune. It is a couple of days to Midsummer.

Casts a kind of furtive sideways glance at me. A thin grin on his lips, he asks if I have ever heard the story of the guardian elf of the manor house drying barn. I shake my head and Uncle tells the tale.

In bygone days, it was customary at Herransaari Manor for the person charged with heating the barn to stay there through the night on fire watch. So, one time this fellow stayed, poked and stirred the stove for the fire to burn good and even. The night was already well advanced and the fire keeper getting pleasantly sleepy. He lay down on the straw by the stove for a moment, and soon his eyes were closing.

He didn't know whether he had slept a short while or a good one, but the stove was still aglow with fire when he spied a strange bearded old fellow waddle in and promptly stop in front of the stove. He was not tall, rather a short, stumpy chap. But there he stood for a moment, silent, warmed his hands in the glow of the fire, and soon departed the same way he had come.

It was the guardian elf of the manor, Uncle explained. They were around in those days. You had to keep on your toes with them, not to upset them. This one probably did get upset, as the drying barns were later destroyed by fire. On the smoking ruins he called: "Hoo, hoo, hoo." Whether it was the same one or not, the sound was said to be scary.

Uncle throws another bit of wood in the stove. Says, let's go, we'll leave the sauna to mellow. ■

Transl. Annira Silver

It used to be the custom in the Herransaari Manor drying barn that the person charged with the heating spent the night in the barn on fire watch – leaves the smouldering stick he has used to stir the fire in front of stove and lies down on the straw on the floor – soon sees a bearded old man enter through the door, stamp out the burning stick, and then go quietly into the threshing barn.

In the same Herransaari barn, the man heating the barn saw a bearded man enter through the door and step over to the stove, with the firewood burning brightly – here the guardian elf warmed his hands, blew into them, and after a moment left through the door